

Comentariul operei La Grandiflora scrisa de Mihaescu Gib - partea a doua

Autorul urmareste atent imaginatia infierbantata a lui Manaru si teama lui Ramura realitatea proiectandu-se imaginar. Rivalul va cadea in cursa si afirmatia sotului ca Frosica si-a marturisit necinstea, il paralizeaza pe moment Manaru asteapta zadarnic, inebunit, infirmarea "Nimic insa.. Tacere, tacere si tacere." Este semnul recunoasterii. "La replica amagitoare "Ti-o las!"... Eu... trebuie sa renunt la ea cum m-am sfatuit si cu dansa., ramaneti..." Manaru "vazu vorba pronuntata - de trei sunete numai - si i se paru lunga si cu limba scoasa ca un spanzurat - "Fie". Urletul "Va sa zica e adevarat!" daca nu strabatu intreg oraselul, fu tinta rasetelor ce izbucnira de dupa gardul daramat cu zgomot de martorii ascunsi. Totul creste apocaliptic in mintea incornoratului: "rasete bizare, pe urma maini fantastice iesira de sub daramaturile de lemn, se agitara in sensuri felurite si curioase, ca si cand brate incarnate de stafii ar fi facut semne magice, caci numaidecat ulucile incepura sa joace ca pornite pe dedesubt de o apa si capete si trupuri se incherbara "de sub ele, tasnind brusc in sus si zbughind-o, ferindu-se de lumina.

Gelozia, ridicolul in care simte inlantuit, orgoliul ranit, ca si dorinta de a sfida targul, il mana pe eroul nostru spre razbunare. Ca in povestirile boccaciene, el se transforma in prietenul tuturor caselor, pentru a abuza de ospitalitate si a dovedi ca toate sotiile crezute cinstite sunt doar "niste carnatarese" -atribut pentru femeile infidele. Razbunarea sa este o fantezie, dar fantezia devine realitate. Don Juanul se va lovi insa de un obstacol: rezistenta tinerei doamne Manaru, fapt care ii creeaza o noua obsesie. Cu orice pret trebuie s-o cucereasca si pe aceasta femeie, a carei virtute il scoate din minti. Reuseste, intr-adevar, dar prin violenta Sinuciderea Moraritii nu-i creeaza remuscari, insa il dezechilibreaza din nou, distrugandu-i certitudinea ca toate sotiile sunt necredincioase.

Transfigurand realul, el trece printr-o noua trauma psihica sub imperiul intrebarii: daca exista femei a caror moralitate este de nezdruncinat, sotia lui de ce nu putuse fi la fel?

Depasind limitele normalului, gelosul obsedat devine sadic: il strange de gat pe uzurpator, dupa care se preda politiei

Ramura este, de asemenea, nepasator, fata de femeia-victima desi este si el vinovat moral. Crima devine, in realitate, un fel de act justitiar, caci targul a scapat, astfel de tortura a doi crai.

In acest joc de oglinzi, ce merge de la inchipuire la intruchipare, desi Manam pare pe moment eliberat, realitatea dovedeste ca inchipuirea lui s-a vindecat in drum spre politie, acest obsedat al inchipuirii (N. Balota) se abate pe la biserica unde poposeste in fata picturii murale infatisand infernul. Apoi duce cu sine, "in creierul aprins, imaginea Frosicai pe pirostriile infernului."